РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
„СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба вилисувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., вторoк 21-го марта 1916. Ч. 35. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, March 21, 1916. No. 35.

ВЕЛИКІ СТРАТИ МОСКАЛІВ КОЛО ДИНАБУРҐА.

9.270 російських убитих найдено на побоєвищи над озером Нароч.

Пятий великий напад Італійців відбитий. — 450 полонених.

ТУРЕЦЬКІ ВІЙСКА У ВІРМЕНІЇ ПЕРЕХОДЯТЬ ДО ОФЕНЗИВИ.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

9.270 УБИТИХ МОСКАЛІВ В БИТВІ НАД ДВИНОЮ.

БЕРЛІН, 19. марта. — У вчерашнім звіті головного німецького штабу була згадка, що на полуднє від Динабурґа Москалі розпочали на великі розміри наступ на наші становища. Нинішний звіт приніс несподівану, але радісну вість, що великий наступ Москалів скінчив ся для них великим пораженєм. Німецькі війска, приготовлені заздалегідь на наступ Москалів, відбили його відразу, проганяючи недобитки російських війск аж під зовнішні укріплення Динабурґа.

Урядовий звіт головного штабу звучить:

„Сподіваний напад російських війск на лінії між озером Дресвяти а містом Постави та по обох берегах озера Нароч зістав відбитий з дуже тяжкими втратами для неприятеля.

„Перед нашими становищами над озером Нароч начислено на побоєвищи після битви 9.270 російських убитих. Наші втрати були незначні.

„Дальше на полудне над озером Вишнів гарматний огонь стає щораз сильнійший".

МОСКАЛІ ПРОМОВЧУЮТЬ СТРАТИ В БИТВІ КОЛО ДИНАБУРҐА. — ЗГАДУЮТЬ ПРО НАСТУП НІМЕЦЬКИХ ВІЙСК НАД СТРИПОЮ.

ПЕТРОҐРАД, 19. марта. — З головної російської кватири доносять:

„На боєвій лінії коло Риги німецька артилєрія підняла живу діяльність.

„Коло місцевости Відси (на полудне від Динабурґа) наша артилєрія острілювала окопи німецьких війск.

„Над горішним бігом ріки Стрипи наші війска відбили напад німецьких війск. Таксамо прогнали ми Німців, які робили зусиля, щоби зблизити ся до наших становищ коло села Йосифівни".

РОСІЙСЬКИЙ МІНІСТЕР ХВОСТОВ УСТУПИВ.

ЛОНДОН, 19. марта. — З Петроґраду доносять, що російський міністер для внутрішних справ, Алексій Хвостов, уступив зі свого становища.

Отся телєграма подає рівночасно вість, що президент міністрів Штурмер задержить се міністерство у своїх руках.

Алексій Хвостов належав до найвпливовійших провідників російської реакції. Йому приписували причини останних заворушень, які мали місце в Петроґраді, Москві і по инших більших містах в Росії. Всі поступовійші партії членів думи ненавиділи Хвостова, уважаючи його найбільшим ворогом всякого поступу.

У ФРАНЦІЇ І БЕЛЬҐІЇ:

ДОЩ І МРАКА УНЕМОЖЛИВИЛИ БІЛЬШІ ВОЄННІ ОПЕРАЦІЇ КОЛО ВЕРДЕН.

БЕРЛІН, 18. марта. — Головний німецький штаб доносить:

„Від двох днів без перестанку падає дощ і густа мрака залягає околиці Вердену. Непогода не позволяє на воєнні операції більшого розміру. В останних днях загальне положенє під Верден не улягло майже жадній зміні".

БИТВА НА ГОРІ „МЕРТВОГО ЧОЛОВІКА" ТРИВАЄ ДАЛЬШЕ.

БЕРЛІН, 19. марта. — Останний урядовий звіт німецького ґенерального штабу звучить:

„Хоч вчерашний день минув без важнійших подій, то досьвіта французькі війска робили зусиля на лівім березі ріки Мези відзискати становища, які утратили були на горі „мертвого чоловіка". Наступ Французів ударемнено в самім зародку.

„На правім березі ріки діяльність артилєрії по обох сторонах була сильнійшою. Особливо до горячої битви прийшло на полудне від форту Думон і на захід від села Во".

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ:

ПЯТИЙ ВЕЛИКИЙ НАСТУП ІТАЛІЙЦІВ ВІДБИТИЙ. — 450 ПОЛОНЕНИХ І ТРИ МАШИНОВІ КРІСИ.

ВІДЕНЬ, 18. марта. — Пятий великий наступ Італійців скінчив ся знова великою неудачею. Всі напади зістали відбиті. Підчас наступу Італійців на причілок мосту коло Тольміно стратили Італійці 450 в полонених, між тими 16 офіцирів.

Австрійський ґенеральний штаб подає отсі вісти:

„Над долішним бігом ріки Ізонцо наші війска відбили без великої трудности напади італійських війск, коли вони підійшли близко наших становищ.

„На північ від Тольміно наші війска перевели протинапад і взяли приступом італійські становища. Притім полонено 16 італійських офіцирів і 433 жовнірів та здобуто три машинові кріси і одну гармату до стріляня мінами".

В АНҐЛІЇ:

БРАК ТОРГОВЕЛЬНИХ КОРАБЛІВ В АНҐЛІЇ.

ЛОНДОН, 19. марта. — Міністерство маринарки в порозуміню з міністерством торговлі видало заборону впроваджуваня до Анґлії таких артикулів, які не є конечні до щоденного житя.

Отсе розпоряджене мотивує міністерство браком відповідного числа перевозових кораблів.

Брак торговельних кораблів спричинила з одної сторони жива акція німецьких підводних лодок, з другої знова уживанє значного числа торговельних кораблів для військових цілий.

ЖОНАТІ НЕ ХОТЯТЬ ЗГОЛОШУВАТИ СЯ ДО ВІЙСКОВОЇ СЛУЖБИ.

ЛОНДОН, 19. марта. — Міністерство війни визначило речинець побору жонатих скорше ніж се було з початку подано. Іменно, президент міністрів дав був приреченє, що жонатих покличеть ся лише тоді, коли всі нежонаті будуть вже покликані і колиб помимо того число рекрутів оказало ся недостаточним.

Тимчасом богато нежонатих ухиляєть ся в ріжний спосіб від військової служби. Се викликало серед жонатих велике заворушенє. Міністерство війни буде правдоподібно приневолене відкликати покищо розпоряджене щодо побору нежонатих, щоби запобігти заворушеням в краю.

НА МОРИ:

ЗАТОПЛЕНЄ ФРАНЦУСЬКОГО ТОРПЕДОВЦЯ. — 47 ЛЮДИЙ ЗГИНУЛО.

ПАРИЖ, 19. марта. — Французький торпедовець „Ренодін" зістав затоплений на Адрійськім мори торпедою підводного судна.

Притім згинуло 3 офіцирів і 44 моряків. Двох офіцирів і 34 моряків удало ся виратувати.

В АЗІЇ:

ЕНВЕР ПАША В ЦАРГОРОДІ. — ТУРЕЦЬКІ ВІЙСКА РОЗПОЧАЛИ ПРОТИНАСТУП У ВІРМЕНІЇ.

АМСТЕРДАМ, 19. марта. — З Царгороду доносять, що вісти розсівані ворожою пресою про замордованє турецького міністра війни Енвера Паші, є зовсім безпідставні.

Енвер Паша повернув з інспекції війск в Сирії і Мезопотамії до Царгороду.

Останні вісти, які наспіли з поля битви у Вірменії, доносять, що турецькі війска розпочали вже протинаступ. Турецькі війска на лівім крилі розбили передну сторожу російської армії, яка посувала ся в напрямі Трепізонду, пристани над Чорнем морем. Велика скількість воєнних матеріялів попала ся в руки турецьких війск.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ І МЕКСИКО:

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСКА 110 МИЛЬ В ГЛИБИНІ МЕКСИКА.

КОЛОМБУС, 19. марта. — З головної кватири американської армії надійшли вісти, що війска ґенерала Першінґа зробили протягом 42 годин 110 миль дороги в глиб Мексика.

Дотеперішний похід відбував ся через околиці, в яких є майже цілковитий брак води. Жовніри находять ся в добрім здоровлю. Лише кілька коний і мулів згинуло з причини тяжкої дороги.

Загальну силу американських війск в Мексику оцінюють на 7.000 людий.

ЗЛОВЛЕНЄ ВІЛЛІ НЕ ЛЕГКА СПРАВА.

ЕЛЬ ПАЗО, 19. марта. — Ґенерал Вілля після вістий, які наспіли з Мексика, утікає в гори, в яких він знаменито визнаєть ся. Зловлене його не є так легка справа. Загалом сумніваують ся, щоби війска Каранци схотіли помагати американській експедиції. Противно, незадоволене серед мексиканського населеня з виправи Американців росте з кождим днем. Деякі навіть побоюють ся, що ціла американська армія може впасти жертвою.

З ОПОВІДАНЯ УКРАЇНСЬКОГО СІЧОВОГО СТРІЛЬЦЯ ФЕДОРА БОБКОВА.

Було то 29. вересня 1914 р. Наша сотня з другими військовими відділами обсадила на угорськім боці збоча гір по обох сторонах дороги, ведучої з Р. до В., і мала здержати в четверо сильнійшого ворога, який з усіми родами оружя наступав на А. В.

Ми боронили ся хоробро. Неприятель наступав чимраз дужше і ціла наша група по довгій боротьбі дістала приказ до відвороту. Нас до 20 людий мало заслонювати відворот. Памятаю, що зі мною остали Стрільці: Данилюк, Дзіковський, Коцур і Петрицький. Ми постановили боронити ся до останка сил, щоби сповнити приказ. Проти нас виступали щораз то нові кольони козацької кавалєрії, та вони мішали ся і падали під нашим огнем. Ми сипали огнем, аж руки мліли, а кріси аж пекли. Вкінци нас окружено й одна кольона козацька, хоч проріджена нашими стрілами, таки прорвала ся дорогою, а за нею друга і трета. Довше не можна було їх здержати. Незамітно почали ми злізати зі стоку гори, а що кождий з нас Українських Стрільців волів умерти ніж попасти у ворожу неволю, постановили ми передістати ся до нашої лінії за місточком В., де вже кипіла боротьба.

Схилені в двоє, йшли ми рікою, бродячи у воді по пас. Тому, що козацькі патрулї снували ся чимраз частійше, нам треба було закрити ся в якімсь безпечнім захисті. Я вліз під міст, другі сховали ся в корчах. За яку добру годину почув я шелест коло себе: то прийшов до мене товариш Дзіковський; він десь дізнав ся, що неприятеля виперто з В., тому кликав мене вилазити. Урадований веселою вісткою виліз я зі своєї криївки, та в ту мить почув за собою крик: „лапай, стріляй!" Я обернув ся і побачив перед собою кільканайцять піших козаків. Одні з них побігли на дорогу; передімною остало ся їх чотирох. Кинувши ся на землю, я почав до них стріляти, щоби ратувати себе і дати час схоронити ся своїм товаришам. Двох козаків упало від мого кріса. Два другі все ще відповідали мені стрілами, аж згодом упав і третий козак. У мене не стало куль в крісі; я став його мерщій ладувати, а мій послідний противник стріляв до мене далі, тепер вже цільно. Одна куля ранила мене у великий палець лівої руки, а друга вігналась в ліву ногу при самім бедрі і розторощила мені кість. Я мав враженє, що цілим моїм тілом здріґнула сильна електрична струя, потому почув великий біль і упав. Мій противник пустив ся до мене з наставленим штиком, та заки добіг, повалив ся на землю, поцілений стрілами, які до него віддав правдоподібно товариш Дзіковський або хтось другий з моїх товаришів, з ліса.

З болю, утоми і упливу крови я втратив притомність. Коли я прочуняв, ледви дніло. Було ще більше ночі ніж дня. Одностайно падав рясний дощ, близко шуміла ріка, в лісі шелестіло від вітру осіннє листє. З дороги доходив до мене тупіт коний, скрипіт возів чи гармат і здорові, голосні людські накликуваня; то йшла неприятельська армія вперед.

Що буде тепер зі мною? В голові у мене шибала думка за думкою; ніяка з них не кінчила ся; одна перебігала і перервала другу. Я почав молити ся та не міг ніяк молитви скінчити; зачинав її раз-у-раз на ново, та все мені моя молитва рвала ся. Мені здавало ся, що я великий грішник, що се Бог відбирає мені силу думки, аби не чути, не вислухати моєї послідної молитви. В моїй сьвідомости мов з безодні виринали усі мої житєві провини, одна за другою і болючо врізували ся в душу. Нога боліла дуже. Сили мене опускали. Я дуже терпів і мучив ся; не знаю, що більше боліло у мене: душа чи тіло. Аби покінчити мої муки, я забажав умерти. Під моєю правою рукою лежав мій кріс. Я утішив ся ним, як давним дорогим товаришем. Притягнувши його до себе, я почав пробувати вистрілити собі в уста. Одною рукою не міг собі порадити, а пальці не досягали пружини. Продовжив я руку патичком і ним хотів рушити гачок, та за кождим моїм рухом дуло виходило мені з уст, а пружина не віскакувала.

Ті даремні зусиля утомили мене дуже і знова поволи стала губити ся моя сьвідомість. Передімною станув привид ворожого салдата, який змірив ся до мене крісом. То знов — здавало ся мені — йшов до мене якийсь добрий чернець. Він взяв мене за руку і провадив мене через кладку над глубокою рікою. Мені було так легко, добре і безпечно йти з ним. Дощ падав ще дужший і я закрив собі шапкою очи перед дощем, а далі не тямлю вже.

Коли я пробудив ся, було ясно і тихо. Дощ вже не падав. З одного боку вкривала горизонт мрака, така біла, бліда. А відтак видавала ся мені тота мрака, що вона ціла мережана дуже гарними красками; такою ріжнобарвною ввижала ся мені. Спровола її широка скатерть немов стягала ся, меньшала і відслонювала небо. Сонце підняло ся вже високо; я чув його тепле проміне. Думки тепер приходили до мене вже звільна якось, не томили мене, йшли складнійше. Згадала ся мені моя родинна хата, а в ній мої батько, мати, сестри, малий братчик... Моя уява викликала образ кождого з них окремо, я вслухував ся в їх мову. Мої мрії були такі солодкі, що я повертав їх кілька разів до себе і вони були зі мною... Тут і там в лісі защебетала лісова пташина. На сьвіті стояв день сьвіжий, ясний, теплий. А сьвіт довкола мене здавав ся мені такий просторий і веселий. Я почував себе здоровійше і мною заволоділо непереможне бажанє жити. Я чув і бачив, що мені упливо дуже богато крови. Мені треба було ратунку зараз, сейчас, тож я, що сили у грудях було, закликав: „Тут ранений — помочи". Голос мій поніс ся лісом, щоби вернути до мене слабим, далеко десь відбитим відгомоном. Ніхто не приходив. Я закликав помочи ще раз, однак і тепер її не було. Так пролежав я, аж сонце стало заходити.

Прийшла ніч. Мене палила дуже горячка і дуже мені хотіло ся пити. Став падати дощ; я отворив уста і на мої уста падали рясні великі каплі дощу та відсьвіжували мене трохи. Я заснув зараз і пробудив ся пізно в день. Пити хотіло ся ще більше. Біля мене лежала моя шапка, а на її верху назбирало ся трохи води і я взяв пити, а потому ссати воду з шапки. Нічого не думав ані не чув, тілько нога дуже боліла.

Так пролежав я ще два дні і дві ночи, такі довгі як два століття. Третого дня, як мене ранили, прийшов до мене якийсь селянин з близького села зі своїми двома синами. Він дав мені напити ся води, обмив моє лице та післав своїх синів до села за помочию. Небавом прийшли зі села російські фельчери.

Мене по першім заосмотреню завезено до Сколього, відти до Стрия; тут мені зроблено операцію. В місяци жовтни прийшли Стрільці до Стрия і мене відвідали, та не довго я ними тішив ся: наші війска мусіли зі Стрия відступити. В цьвітни вивезли мене Росіяни до Києва, з Києва перевезли мене до Курска, відтак до Вороніжа, а далі ще до Москви й до Петербурга. Ще в Москві признала мене лікарська комісія, яко військово нездатного, до виміни бранців-інвалідів. В першій половині серпня вислано мене з другими бранцями-інвалідами через Фінляндію, Швецію і Німеччину до Ляйтмеріц, а по кварантанні через Прагу до Відня.

Подав д-р Стефан Витвицький.

ПОЧТА ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

„Юнайтед Стейтс" має прибути до Ню Йорку ві вторoк (21 марта).

„Берґенсфйорд" має прибути до Ню Йорку в пятницю (24. марта).

„Оскар II." має прибути до Ню Йорку ві вторoк (28. марта).

ПОЧТА ДО СТАРОГО КРАЮ.

„Ромсдальсфйорд" відходить з Ню Йорку ві вторoк (21. марта).

НА ПРЮ, БЕЗ ЛЯКУ І ЗНЕВІРИ!

VIII.

Чи може щось доброго походити з міста ненависти?

> Моголи, Моголи!
> Золотого Тамерляна
> Онучата голі.
>
> Шевченко (Посланіє).

До якого засліпленя і затемненя ума доводить захланність, нехай послужать слідуючі приміри:

„Америка" згадує часто, а особливо витикає нам, що в нас одинокий мотив цілої роботи є „пейда" і особистий бізнес.

Д-рови Демидчукови докікає, що він лише тому почав „розбивати нарід", що епископ не хотів дати йому сто долярів пейди, а коли йому „Свобода" дала тих сто долярів, то він разом з нами „розпочав велику кириню". Тут мимоходом скажемо: Неправдою є, що п. Демидчук жадав від епископа сто долярів пейди; зате правдою є, що п. Демидчук, діставши від Української Народної Ради запевнене, що вона дасть сто долярів місячно на удержане пресового бюра, поїхав з подібним жаданем до епископа, щоби він, яко покровитель „Руської Ради", дав також з фондів сеї Ради сто долярів на се бюро. І тут вже треба дивувати ся епископови, як він може так перекручувати факти. А п. Демидчук не потребував тоді „пейди" від епископа, бо був якийсь час співробітником у „Свободі" — і то не за сто долярів, як знова конче хоче вмовити „Америка", але зпочатку за 60, а опісля за 80 долярів.

Та нам не розходить ся тут о сю „пейду", але о той некультурний спосіб думаня і писаня умово відвічальних людий.

Польська шляхта в Галичині, коли хотіла підірвати довіре нашого народа до його провідників і тимсамим ослабити їх становище перед віденським правительством, такса мо кричала: „Таж властиво нема ніякого українського руху! Є лише горстка українських крикунів, котрі хочуть мати особистий інтерес в тім, бо хочуть мати платню від хлопа". І польська шляхта заложила була навіть ґазетку в українській мові, названу „Руским Селянином", яка мала на цілі підривати довіре народа до всіх українських діячів. Але, на щастє, наш нарід був уже на стільки осьвідомлений, що не дав ся злапати на шляхотське хлополанство, і „Руский Селянин" став „хрунським" селянином.

Чому ми кажемо, що докучати комусь пейдою є некультурно?

Подумаймо:

Живий чоловік мусить в першій мірі удержати своє житє, мусить мати насущний хліб, мешкане, одіж, бо інакше вмре. А прецінь „ростіть і множіть ся" є засадою людскости. Інакше кождого чоловіка треба би замордувати зараз по його народженю. Тому чоловік мусить заспокоїти конечні житєві потреби. Але чоловік на тім не обмежує ся, бо його мозок, його душа мусить також працювати. В парі з тим ідуть його духові потреби, котрі треба заспокоїти, як приміром: релігійні, суспільні, культурні і т. д. І чим більше чоловік образує ся, тим більше він вдосконалює ся, тим дальше стремить до щастя. В стремліню до свого щастя чоловік мусить лучити ся з другими людьми і використувати їх знанє і здобутки, бо сам чоловік у всім не дав би собі ради. В той спосіб повстають зносини між людьми, повстає житє громадянське, суспільне і всесьвітнє. І люди взаїмно мусять собі помагати. З часом мусів наступити поділ праці: одні займають ся виключно шевством, другі кравецтвом, треті управою ріллі, четверті будовою домів, пяті удержанем порядку, а знова инші посьвячують ся виключно роздумуваням, як би то уладити той сьвіт, щоби серед сеї великанської сьвітової машини, серед тої горячкової праці мілїонів не допустити до заміщаня, але щоби все йшло після певних засад чи правил. І такі люди називають ся людьми науки. Вони посьвячують нераз літа, щоби зробити якийсь винахід, котрий улекшив би зносини, працю, котрий допоміг би кождому чоловікови до вигіднійшого житя, до щастя. Тим людям треба завдячити, що ми маємо такі чудові машини, такі средства комунікаційні і т. д. і т. д. А їх праця спричинила, що ті звичайні робітники тепер меньше працюють і мають трохи вільного часу. А хто має вільний час, той знова має і свої духові потреби, які треба заспокоїти. І тому знова мусять бути люди, котрі виключно займають ся такою духовою працею, яка тим робітникам дає духовий корм і розривку. І тому ми маємо поетів, артистів, сьвящеників, проповідників і т. д. Та бувають між людьми нещастя; часом чоловік скалічить ся або захорує, то знова треба чоловіка, котрий би сьому зарадив — і він мусить ціле житє вчити ся пізнавати недуги тіла. Се є лікар. Але ми знаємо, що люди є людьми, і часом схоче один другого скривдити, тому треба недопустити до сього, бо кождий має право до житя. І на те є поліция, суди, і вязниці. А коли людство розвиває ся, то творить товариства, громади, провінциї і держави, і на се треба знова окремих управителів — адміністраційних урядників.

Колиж знова шевці, кравці і т. п. ремісники, а опісля фабриканти випродукують богато виробів, то їх треба заміняти за гроші, а знова гроші заміняти за товар. В той спосіб чоловік дістане і одіж і поживу і меблї в хаті і т. д. А такою виміною товарів займають ся купці. І знова їх є тисячі а тисячі. Але між людьми з часом повстають більші спори. Хто сильнійший, хотів би запанувати над слабшим, а тоді слабший старає ся боронитись. А коли є двох слабших, то вони лучать ся разом і тоді повстає орґанїзація, яка злученими силами бореть ся о кращу долю, як приміром зорґанїзовані робітники. І знова тут треба людий, котрі би цілий свій час посьвятили на обдумане і переведене орґанїзації.

Та не тільки одна кляса, але й цілі народи мусять бороти ся против сильнійших, як от наш нарід. І тому ми потребуємо і орґанїзаторів і ґазетярів і тих, що ширять просьвіту та вказують народови шлях до визволеня.

І ми спитаємо: коли є такі люди, що займають ся такими великими справами, як заспокоєнем духових потреб народа, його просьвіченем, його орґанїзацією — то чи таких людий треба вкаменувати або сказати їм: нам і без того добре і тому ти йди замітати чужу улицю? Таж се був би злочин супроти того народа і супроти цілої людскости. Якраз таким людям треба дати удержанє, треба їх підпомогти, щоби вони виключно займали ся такими справами і витворювали ті духові цінности, які мають значінє і для народа і для цілого людства.

Таж тому ми осуджуємо тих людий, котрі не давали жити Шевченкови, Шашкевичеви, Руданьскому, Франкови, Павликови й иншим. Бож ті люди приносили добро для нашого народа. Сього не дасть ся оплатити грішми, і на піддержанє таких людий і їх праці не можна жалувати маєтку. Чим ми були би, як би ми не були дали житя Франкови тому 20 літ, а лише сказали йому: ти йди замітати улицю! А були й такі — мусимо зі встидом признати ся.

Але не кождий може бути тим, чим є Франко, чи хто там. Деякі займають ся иншими народними справами, от як: писанем ґазети, провадженем народних інституцій, переводженем народної орґанїзації і витворенем народної сили, виголошуванем промов, розвоєм релігійного житя і т. п. І тим всім робітникам треба дати жити з їх праці, бо всі не можемо робити тусаму роботу.

А епископ говорить:

„Людоньки, таж він хоче пейди сто долярів".

Виходить з того, що то вже всі ті, що скликували Сойм; ті посли, що зїхали ся і радили цілий час над народним добром; ті люди, що цілими днями журили ся, як би то спровадити наш нарід на властиву дорогу до здобутя волї; ті люди, що витратили стільки гроша, стільки сил, стільки намучили ся підчас ріжних конференцій і переговорів — ті всі люди нічого иншого не мають на думці, лише „пейду".

От чого ми діждали ся! І се має бути наука...

А гадаєте може, що на сім конець? Де там! Епископ іде ще дальше і на проповіди в Філядельфії говорить: „**Дати йому шуфлю в руки!**"

І виходить з того таке:

Ви сьвященики, котрі маєте дати народови поміч в його релігійнім житю, ублагороднити його серце і впроваджувати Христову етику — ви робите се для бізнесу. Покиньте сю роботу, а беріть шуфлю в руки.

Ви редактори, замісць писати про орґанїзацію народа і його визволенє, беріть шуфлю в руки.

Ви дякоучителї, що вчите дїти і управляєте хорами, беріть шуфлю в руки.

Ви бесідники, що їздите по вічах і піднимаєте нарід на дусі, беріть шуфлю в руки.

Ви умові працівники, що маєте занятє в офісах, беріть шуфлю в руки.

Ви всі робітники, що працюєте на земли в офісах, шторах, шапах чи дєтам, беріть шуфлю в руки і йдіть під землю, де би вас сонце не виділо.

Але се може бути ще щось більшого:

Ви жовніри, що борете ся на поли бою і для вас ваша команда старає ся про удержанє, про одіж, про харч — киньте ґвер, як побачите московську канону, а беріть шуфлю в руки.

Ти, Гінденбурґу, що обдумуєш пляни, як розбити ворога, кинь свою роботу, а бери шуфлю в руки.

Ти, Грушевський, що пишеш свою „Історію України", котра має принести тобі славу, а народови відкрити очи, чим ми колись зблудили — покинь сю роботу, а бери шуфлю в руки.

Ти, Римський Папо, що правиш церквою, кинь „ключі царства небесного", а возьми шуфлю в руки.

І т. д. і т. д. І тоді будуть на сьвіті самі шуфлярі.

А може то епископ не думає ще так зле; може він хоче, щоби то лише самі Українці були шуфлярами, а він лише одинокий без шуфлї, бо він має латиньске середновічне образованє і є шляхтич?

Тоді він може би так сказав:

„Ви шуфлярі працюєте одинаково за половину ціни (бо робітник ніколи не дістає цілої платнї від фабриканта), то дайте менї ще якусь частину з того зарібку на катедратик; а як вам ще що лишить ся, то вложіть се на ощадність до мого банку, де мій льокай буде згортати шуфлею гроші. А я вас певно не пущу до рідного краю по війні, бо всім не буду міг виплатити ощадностий, отже ви дальше мусите лишити ся шуфлювати в Америці".

А против сього не було би кому запротестувати, бо української ґазети не булоб; була би лише одна епископська ґазета, писана шуфлею; а анґлїйської ґазети шуфлярі не вміли би читати — і тоді був би на американській Україні рай: банк і шуфля.

Оттак то ви навчаєтесь у чужому краю?...

Коли би так мало бути, то ми з гори скажемо:

Лїпше нехай Владика, замісць жезла, дикерія і трикерія, возьме шуфлю в руки, а тоді не буде образи божої й людської і не буде хули.

* * *

Як ви хочете, щоби вам люди щось робили, то робіть ви їм таксамо (Лука 6, 31).

НАРАДА В НЮ ЙОРКУ.

Просимо Вп. Послів Першого Українського Сойму з Ню Йорку і околиці, щоби прийшли на нараду в дуже важних старокраєвих справах, котра відбудеть ся в льокали „Української Бесіди" 72 Ст. Маркс Плейз, в четвер 23. марта о 8. год. вечером.

За комітет наради:
М. Байдюк, С. Гладкий, В. Лотоцький, М. Січинський, О. Стеткевич, С. Ядловський.

НІМЕЦЬКО-АВСТРІЙСЬКИЙ БАЗАР.

УКРАЇНСЬКИЙ КОНЦЕРТ.

Вчерашний день (неділя) був на німецько-австрійськім базари — австрійським днем, але сьміло **можна було його назвати українським днем**, бо сього характеру надав йому передівсім український концерт.

На самім базарі визначав ся також український народний стрій. Дівчата в українськім народнім строю розсїяли ся по цілій великанській галї, де було вечером (як обчисляють) около 25.000 людий. Продавали вони українські відзнаки („жертвам війни"), картки, вишивкові вироби і т. д. та роздавали книжочки в німецькій і анґлїйській мові про українську справу у звязи з теперішною европейською війною.

Наші дівчата в красних костюмах робили вражінє на усіх гостий і ніхто їх не минав, не купивши щонебудь або не заговоривши до них. Розмовитись нашим дівчатам легко, бо кожда з них знає кілька мов (звичайно знають добре говорити: по українськи, польськи, анґлїйськи, німецьки, а деякі і по французьки, мадярськи або московськи). Так були вони заняті ширенем українських книжок і продажию відзнак, карток та ріжних виробів, що не памятали і про їду та оставали до півночи без вечері. Загалом на базарі роздали вже 20.000 німецьких й анґлїйських брошурок про українську справу, а найбільше з того розійшло ся у вчерашний австрійський день, який Українці перетворили в український, бо либонь і в цілій галї споміж еміґрантів з Австрії таки найбільше було Українців. Скрізь можна було чути між гістьми мову українську, рівно як німецьку або анґлїйську.

В цілій величезній галї вибиваєть ся красою виставлених предметів **українська будка** (ч. 97.) Українські вишивки і гуцульські вироби тай стрій Українок, що продають в тій будці, притягає погляд кождого гостя. Тому то коло української будки такий натовп, начеб там даром дукати роздавали. Двох полісменів „реґулювало" вчера комунікацію коло української будки, але не були вевлї дати собі ради, бо кождий хотів там дістатись і купити бодай відзнаку. Українські відзнаки купували всі гості, без огляду на народність. Найбільше часу і труду для веденя української будки посьвячують пані: Корецька Угорчакова, Драґанова, Бабіївна, Ґрецуківна, Левицька, Шевчинська, Батраківна, сестри Кирчівни й инші.

Найкраснім спомином з вчерашного дня буде для кождого, що був учера на базарі і зміг дістати ся до концертової галї — **український концерт**.

Концертова галя, яка може помістити до 1.500 осіб, була вчера битком набита. На партері гості сиділи і стояли довкруги галї, а таксамо щільно заповнені були й обі ґалерії.

Концерт зачав ся по 8-ій годині вечером сьвяточним походом українських співачок і співаків в народних строях через концертову галю з українськими прапорами.

Опісля виступив на естраду Український Хор, в силї до 100 осіб. Всі дівчата і хлопці були в українських народних строях і — як пишуть нюйорські німецькі ґазети — вже самі строї і краса дівчат чарували публику.

Перед розпочатєм концерту, в якім взяло участь богато визначних Німців та Австрійців, промовив коротко член базарового комітету **др. Грім**, котрий представив публиці предсїдателя українського базарового комітету греко-католицького пароха Ню Йорку **о. Підгорецького**, котрий також привитав публику по українськи і по анґлїйськи, згадуючи про теперішнє положенє українського народа в Европі.

Нетерпеливо вижидала публика на пописе сього великого цьвітистого хору під проводом діріґента **п. Мирона Гундича.**

Наперед роздали ся звуки Шевченкового „Заповіту", який публика мала на програмах у німецькім перекладі І. Франка. Басове сольо в „Заповіті" мав звісний молодий наш співак **п. М. Зазуляк.**

Дальше слїдувала серенада Шторха „Глубоким сном", яку відспівала пані **Ю. Корецька** в супроводі хору.

Потім слїдували два барітонові соля **п. М. Зазуляка**: „Гетьмани" і „Безталанна" та додатково одна німецька пісня.

Публика була незвичайно захоплена і співом цілого хору і солями п. Зазуляка та п-ні Корецької. Такою бурею оплесків нагороджувано співаків за кожду точку, як витає публика лише своїх найулюбленійших співаків. Алеж треба признати, що співаки і співачки на се заслужили.

Самий президент базарового комітету **др. Барух** так захопив ся українською піснею, що по третій точці вийшов на естраду і виголосив довгу палку промову про пісню в Австрії, про культурний вклад, який приносить австрійська еміґрація до Америки, чого найкращим доказом власне сей мальовничий хор і його чаруючий спів. Українська пісня причинила ся до звеличаня співолюбивости всіх народів Австрії.

Опісля ще співав хор „Обжинки" Ф. Колесси, які відай ще більше подобали ся публиці ніж попередні пісні. По скінченю „Обжинків" саля греміла оплесків і змусила хор відспівати ще одну пісню.

На закінченє хор відспівав наш народний гимн „Ще не вмерла України", який ціла публика вислухала стоячи. Українців сей вид дуже мило здивував. Се перший такий случай в Америці, що чужинці в такій великій силї і так демонстративно пошанували наш народний гимн. Зробило се таке вражінє, що німецький хор зрік ся вже своєї останної точки і на тім концерт закінчив ся, лишаючи як найкращі вражіня у всіх гостий.

Зазначимо, що нюйорська преса, особливо німецька, пише про український концерт з великим признанєм.

ДО ВІДОМА ЗАГАЛУ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ.

З нинїшним днем Комітет Екзекутиви Федерації Українців в Америці вибрав яко другого секретаря Вп. Наталю Гриневецьку, а я обняв за ініціятивою згаданого Комітету поміч в орґанїзаційній роботі Федерації. Зміна ся зайшла з тої причини, що дотеперішний головний секретар д. М. Січинський виїзджає на всенародні віча по Злучених Державах. Проте від нинїшного дня просимо ласкаво у всїх інтересах, дотичних праці орґанїзаційної Федерації Українців в Америці, відноситись на мої руки та на мою адресу.

DR. W. J. SIEMINOWICZ,
4105 N. Avers Ave, Chicago, Ill.

Is It Our Duty To Help Russia, Too?

DR. CHARLES W. ELIOT is far from being a pacificist. The Mexican trouble is not enough for the aged doctor. He wants us to plunge headlong into the European war.

Dr. Eliot says:

"It is time for the deepest rooted and strongest of republics to consider how it can best bring direct help to harassed and bleeding France and Great Britain."

We wonder why Dr. Eliot omitted Russia from the list of allies. He must know that Russia is not only one of the allies, but is in fact the particular ally which would most profit by the defeat of Germany. If it is our republican duty to support France—and we wish the situation permitted us to do so—is it also our republican duty to support Russia, the most oppressive and outrageous absolute monarchy and autocracy on the face of the earth?

And if it is our republican duty to support France, is it also our republican duty to support Great Britain, which latter country did its level best to prevent us from becoming a republic, and also did its level best to repress and destroy the birth and development of republicanism in France?

There is not a question of a doubt of the symphaty in this country for France. But there is very grave doubt of the sympathy in this country for Great Britain, and there is an absolute certainty that there is no sympathy in this country for Russia, and that there ought not to be any sympathy in any republican country for Russia, whose government is the very antithesis of republicanism.

For our own part, we are unable to see any duty which America owes to Entente or Alliance except the duty of strict neutrality and anxious willingness to help end their insane and hopelessly muddled warfare.

(From the N. Y. American, March 14, 1916).

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
Published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Established 1893.
JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States: $2.00 per year, $1.00 per 6 months, $0.75 per 3 months	В Злучених Державах: на рік $2.00, на пів року $1.00, на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries: $3.00 per year, $1.50 per 6 months, $1.00 per 3 months	В місті Jersey City, до Канади і других країв: на рік $3.00, на пів року $1.50, на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.
Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.
Число телефону 498 Jersey City.
AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL
За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

Тарас Пристай.

ЧЛЕН ВОРОЖОЇ АРМІЇ.

В поблизькім галицькім місточку, де містилась вища австрійська команда, вже з раннього ранку снувались постаті, прибрані в сірі мундури. Одні швидким, другі повільнійшим кроком, як кому потрібно. Але по всіх майже можна було пізнати, що спішать до своїх занять і хотять ще трохи налюбуватись гарним ранком. Горою летів австрійський літак. Якраз вирушав на звіди.

У вікні одної з найпоряднійших камениць стояла струнка постать російського офіцира. Зелена блюзка в формі російської рубашки, підперезана ременем. На раменах „пагони" з червоним паском по середині і одною зьвіздкою. Стояв непорушно з руками заложеними на зад і придивлявся житю, до сих пор йому невідомому. І видно цікавило воно його. З зацікавленем дивився на своїх товаришів по званю, — і на мужах. Офіцирови, який глянув у вікно на нього, віддавав честь легким уклоном.

По противній стороні улиці ішов гурток молодих людий, прибраних в сині австрійські мундури. Тільки пізнати було, що се щось инше як переслідний жовнір. Молоді, інтелігентні лиця, на яких сяяла сьвіжість і завзяте та свобідні, а притім гарні рухи виріжнювали їх. На шапках мінялись синьо-жовті кокардки. Ступаючи повільним але сьмілим кроком, здавалось проходжуючи, вели веселу гутірку. Звінкий, не вимушений сьміх мішав ся з гарними звуками української мови.

Постать у вікні заворушилась. Глянув на гурток тих людий і мов зойк болю вирвалось йому з уст питанє чистою українською мовою:

Ви Українські Стрільці?

Так! — сьміло гуртом відповіли.

Добровольці? — Українці?!

Так.

Шасть вам Боже!

Всі остовпіли. І мимоволі піднеслась рука у кождого до шапки, щоб віддати честь — офіцирови. Чи лиш офіцирови?!

Як що будуть у вас українські часописи, так подайте мені. Нудь чую, а тоб хотів і дізнатись дещо. Є у вас які? А то і німецькими не погорджу! Але радше прочитав би „Українське Слово". Не знаю, чи мав на думці часопись, чи взагалі щось в значіню — по українськи.

Добре, як буде можна, подамо!

І поважно, з похиленими головами віддалились ми. За хвилю оглянулись. Російський офіцир стояв перехилений через вікно і очима повними любови, тими гарними, добродушними очима Українця глядів за нами. На наш погляд похитав рукою у воздусі на пращанє таким рухом, як пращають ся добре знакомих з бажанєм щасливої дороги.

І за хвильку зникли постаті на скруті улиці. Сьміх і весела гутірка притихли, а товариством опанувало щось — і гордість і сум в суміш. Горді були тим, що там — „на тамтім боці" знають про Українських Стрільців, а сумно, що є „на тамтім боці" люди, які повинні би в наших рядах стояти.

* * *

Кілька разів бачили ми його — але поодиноко. Кождий раз віддавали ми йому офіцирську честь, а він здоровив нас словами: „Гаразд, добровольці!"

Та часописи не можна було подати. Раз тому, що рідко вона і у нас бувала, а коли була, так не можна було подати. Попри каменицю ходив вартовий.

По кількох днях сиділи ми у одного товариша. Нараз війшов один з товаришів, який мав нагоду частійше його видати, і тихим голосом заявив, що „земляк" з трома иншими полоненими офіцирами в товаристві австрійського офіцира віїхав автомобілем сьогодня рано.

Ми зітхнули — і те зітхненє післали яко пращанє за ним.

(Писано 7 грудня 1915).

ДО ВП. ПОСЛІВ І. УКРАЇНСЬКОГО СОЙМУ.

Просить ся всіх Вп. Послів І. Українського Сойму (всіх вибраних; навіть тих, що не були на Соймі, лиш передали свої леґітимації другим), **ЩОБИ ЯН НАЙСКОРШЕ ПРИСЛАЛИ СВОЇ ДОКЛАДНІ АДРЕСИ** на руки голови Федерації Українців у Злучених Державах д-ра В. Й. Сіменовича. Адресувати так: **Dr. W. J. Sieminowicz, 4105 N. Avers Ave., Chicago, Ill.**

ЯК МИ АҐІТУЄМО?

(Допис).

Коли починаю писати сї стрічки, то мимоволі рука робить ся тяжкою наче зелізо, а в груди щось тисне і дух запирає. Годі слово промовити. Робить ся болючо, бо тут чоловік є сьвідком, як **вже й деякі чужинці аґітують про змагання нашого народа, а свої сьвідомо шкодять!** Сьогодня і найбільші наші вороги признають вже для нас право до житя; кажуть, що український нарід повинен мати свободу і т. д., а свої перечать і кирпнять; кричать на всї заставки, маючи на цїли роздор і руїну власного народа. Про се вже досить говорили многі а многі. Вже й історія нашого народа запише на своїх сторінках таких лідерів, як гр.-кат. епископ для американських Українців — С. С. Ортинський і другі. Скаже про діла тих патріотів, про їх великі заслуги, які вони кладуть для народної справи... Певно, що епископ Ортинський ще діждеть ся читати сї слова, котрі будуть говорити про його заслуги... Але хай діла його не пошкодять народній справі, а **сьвідома нирина його між нашим народом хай останеть ся на довгі віки в памяти поколїнь...**

Та тут ще одна болюча справа, про котру ніхто й не чував. **Між нашою інтелїґенцією ширить ся хрунївство.** Запродують дороге імя нашого народа за кілька долярів! Ті самі, що остримі зубами кидають ся на кождого, на всїх і вся; що про людське око є ревними Українцями-патріотами; що за найменьшу похибку в житю людини обкидають болотом лице тої-ж; т. зв. розбишаки пера — вони ділами доказують своє фарисейство; вони самі бють себе по пиці...

Сидять ті „патріоти" в Скрентоні і редаґують український часопись.

Але до річи: З днем, коли для робітників в Пенсилвенії війшло в житє т. зв. „Compensation Law" (право про відшкодованє робітників) Юнія Гірників зарядила видати друком короткий начерк права про відшкодованє робітників у всіх мовах. На превелике диво Американці (майже самі Американці є урядниками Юнії Гірників) поручили видрукувати і брошуру в українській мові. Мені, нижче підписаному, яко приватному чоловікови, поручено переклад сеї брошури на нашу мову. Я се й доконав. На окладинці зазначив в скобках ( ) „Ukrainian", бо кождий наклад брошури мав мати імя, якою мовою брошура друкована. Віддавши переклад в руки п. Киянського (ред. польського „Гурніка", в Вілкcберах), з нетерпеливостю очікував я, коли брошура буде готова. Та, на жаль, як глибоко я завів ся! Я очікував на брошуру не тому, щоби бачити її друковану. Мене тїшило головно се (і тільки се!), що між десятками накладів в ріжних мовах буде видніти й наклад з написю **„Ukrainian"**. Я вірив, що то одно слово: Ukrainian — принесе для народної справи величезну користь, бо пенсилвенїйська Юнія Гірників числить кількайцять тисяч членів.

В кілька днів пізнїйше доручено мені один прим. брошури і я, побачивши його, почав волосє рвати на голові. Я розчарував ся. Тасама назва, ті самі слова, котрих яужив при перекладі, лиш замісць „Ukrainian" вставлено **„Russian"!!!** — А брошура ся друкована в українській друкарні „Народної Волї"!

Де є ваша амбіція, шановні панове? Де ваша честь? Спродати імя народа за кілька долярів. Федерація видає тисячі долярів, щоб осьвідомити загал чужинців про наше імя, наші змагання, а ви за кілька долярів запродуєте імя 35-мільйонового народа?... Суєслови, лицеміри, Господом прокляті! Ви любите на братови шкуру, а не душу...

І що можна закинути нашому робітникови, коли сей не знає говорити по анґлїйськи, а дехто спитає його, який він нації — і сей без надуми скаже, що він „Polish-man"?

Здасть ся, що сьвіт кінчить ся, або в Скрентон всїм мозки мішають ся. Так виглядає анґлїйська праця „патріотичної шайки" при „Народній Волї". Ви красше подайте собі руки з Філядельфією і удайтесь до Кларк Суміт, Па...

Микола Величко.

НОВИНКИ.

ГЕНЕРАЛ-ГУБЕРНАТОР СЕРБІЇ.

Цїсар затвердив утворенє генерал-губернаторства в Сербії з осідком в Білгороді. Військовим генерал-губернатором в Сербії іменований полевий маршалок поручник **граф Іван Саліс-Зеевіс**, до-тепер комендант війск у Відни. — Підполковник ґенерального штабу Отто Геллїнек іменований шефом ґенерального штабу військового генерал губернаторства в Сербії.

ВОЄННІ ШКОДИ В СХІДНИХ ПРУСАХ.

В наслідок московського наїзду знищені є 24 міста в цїлости або частинно, та 600 сіл. Сто тисячів домів зістало зрабованих. Москалї вбили або тяжко поранили два тисячі цивільних осіб. На Сибір заслано десять тисячів сімсот осіб. Около чотириста тисячів східно-пруських збігців шукало захисту в західних провінціях краю. Москалї зрабували: сто трийцять пять тисячів коний, чотириста пятьдесять тисячів коров, сто тисячів безрог, пятьдесять тисячів овець, десять тисячів кіз, шістьсот тисячів курий та пятьдесять тисячів гусий. Цікаве, який вислід дасть переведена в тім напрямі перепись (конскрипція) в Галичині.

ЗНАМЕННІ НЕДУГИ.

Одна галицька ґазета пише з нагоди уступленя директора державних зелїзниць в Галичині, Станислава Рибіцького, з огляду на лихий стан здоровля так: „Знаменні ті недуги, що приневолюють цїлий ряд галицьких достойників покидати свої становища. Наперед занедужав бувший намістник Коритовський, потім радник краєвого відділу Кендзьор, потім віцепрезидент Ради шкільної краєвої Дембовський, а тепер Рибіцький. Цікаве, хто дальше буде діткнений тою недугою. Доносять, що краєвий маршалок Незабітовський також занедужав через перепрацьованє". (Відай, чи не буде се „москвофільська хороба", на яку ті польські достойники занепали по приходї або й перед приходом Москалїв до Галичини, а з якої тепер їх Австрія лїчить через усуванє з уряду).

НАСЕЛЕНЄ ЧОРНОГОРИ.

Після послїдного спису, чорногорське королївство числить 475.000 населеня; на один квадратовий кільометер припадає 31 людий. Столиця, Цетинє числить 5.300 голов, однак найбільшим містом є Подґориця (10.053 населеня). Більша часть населеня належить до православного віроісповіданя; іслям ісповідує 14.000, католиків є 12.500. Власть виконує король, з скупщиною, що числить 74 членів: 62 походить з загального вибору на 4 роки, 12 послів іменує сам король.

ПОЛЬСЬКІ СОЦІЯЛЬНІ ДЕМОКРАТИ ВСТУПИЛИ ДО ПОЛЬСЬКОГО КОЛА.

На засїданю 8. і 9. м. м. управа польської соціяльно-демократичної партії ухвалила: Клюб польських соціяльно-демократичних послів в австрійськім парляменті має вступити до польського кола. Взиваєть ся всїх послів виконати ту ухвалу. Всїх польських соціяльно-демократичних (соціялїстичних) послів до парляменту є 8 а іменно: др. Діяманд зі Львова, др. Ліберман з Перемишля, Морачевський зі Стрия, Дашинський, др. Бобровський, др. Марек і Клеменсевич (всї з Кракова) і один зі Шлеска, котрі доси творили окремий клюб. Тепер всї польські партії є злучені разом, а то в тій цїли, щоби спільно боронити польських інтересів.

ЗБИРАНЄ КРОПИВИ НА ПРЯЖУ.

Австрійське мініст. війни в порозуміню з мініст. краєвої оборони і кор. угор. міністерством краєвої оборони розвело в серпни м. р. акцію в цїли збираня кропиви до виробу волокна на пряжу. Досьвіди виробу волокон з кропиви і їх перерібки, переводжені на більшу скалю, випали дуже корисно, тому наміряє міністерство війни оперти збиранє кропиви і перерібку її волокон на ширшій основі. В тій цїли поручило воно командам військовим, щоби зарядили ще сего року збиранє дико ростучої кропиви у відповідний спосіб і віднесло ся до міністерства рільництва, щоб воно видало відповідні вказівки. За віднесене біл кропиви буде ц. і к. міністерство війни платити по 1 кор. за 100 клґр.

ДЛЯ ПОЛЬСЬКИХ ЛЕҐІОНІВ РОСІЙСЬКОЇ АРМІЇ.

Комітет для збираня ріжданих дарунків для жовнірів польської бриґади стрільців оголошує в київських часописях зазив до складок у гропах і натуралях, щоб заосмотрити польських стрільців російської армії в теплу одіж на зиму. Гропеві датки приймає „Курєр Кійовскі", пані М. Комарніцька, Я. Домбровська, ґенералова Сьвідзінська і п. З. Венцковський.

ПОЛЬОНІЗОВАНЄ ХОЛМЩИНИ.

„Ґазета Польска" з 7. січня с. р. доносить, що в (українській) селї Струпині на Холмщині заложено на місце церковної школи польську народну школу, до якої ходить понад 100 дїтий. Кождого вечера відбуваєть ся тут також заходом учителя вечірний курс для дорослої молодїжи, на який крім 50 осіб молодїжи ходять ще й замужні жінки. На курсї учать читаня, писаня й історії Польщі. На місци, де висів портрет російського царя, ясніє тепер білий орел. — зк.

РОДИМЦІ! СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ І НА ДАР ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ!

СЬМІШНЕ.

В КУПЕЛЕВІМ МІСЦИ.

Гість: Чи тут у вас дійсно здорово жити?

Властитель дому: Знаєте, в цїлім нашім купелевім місци за 10 лїт вмерло лише двоє людий.

Гість: А на яку хоробу?

Властитель дому: З голоду!

Гість: То були може жебраки?

Властитель дому: Нї, один був лїкарем, а другий був погребником за тих остатних 10 лїт.

— Братя і сестри, гень ізза моря!
Поможіть вітчині та серед горя!
Всї нас тут нищать, ніхто не зважає;
Може наша просьба в вас хоч послух має?!

У вас там воля, добро і достаток,
Тож вас ще стати й на народний даток!
Ви там повстаньте разом, ладьте ся до бою,
За рідну Вкраїну, за вітчину свою!

Дїти наші хаїба, желена не мають,
Тай нові кайдани їм приготовляють —
Всї чужі, що живи на нашій земаниці,
Що податки дерли з нас, із нервиниці!

ВИСИЛКА ГРОШИЙ

НА
ВЕЛИКОДНІ СЬВЯТА
до
ГАЛИЧИНИ І БУКОВИНИ

Єсли висилаєте гроші до краю своїм родинам і знакомим, то висилайте через кождому знану вже не від нині

S. MILANOWYCZ & WEIL CO.,
193 Grand Street, Jersey City, N. J.

Ми висилаємо гроші по як найтаншім щоденнім (теперішнім курсі, скоро і безпечно; за висла-ні гроші і за певність суми

ЦІЛКОВИТО ҐВАРАНТУЄМО.

Хто не має наших паперів і коверток, то нехай напише на якімнебудь папери імя посилаючого, і хто має гроші в краю відобрати, та пришле до нас на понизшу адресу разом з моні-ордером або грішми в реджістрованім листі, то по отриманю ми вишлемо гроші до краю, а Вам зашлемо посьвідку від гроший.

Пишіть на адрес:

S. MILANOWYCZ & WEIL CO.,
193 Grand Street, Jersey City, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сій рубриці платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень женитьби не приймаєсь.)

Пошукую свого брата МИКОЛУ КУБАРА, родом з Луга Лисятинського, пов. Стрий, Гал. Має перебувати в околици Філядельфії, Па. Хто би о нім знав, або він сам, прошу зголоситись на адресу: Michael Kubara, 1735 W. Erie Str., Chicago, Ill. 34-35

ПОШУКУЄСЬ АҐЕНТІВ-ПРЕДСТАВИТЕЛІВ на місто Бейон і Нюарк, Н. Дж. Стале місце з доброю платою. Голоситись до: A. Makray, 1947 Boulevard, near Fulton Ave., Jersey City, N. J. 25-37

Пошукую свого брата ІВАНА МУРИНА, котрий перебуває в Америці від 7-ох років. Хто би о нім знав або він сам, нехай повідомить мене на адресу: Orynka Muryn, 100 Jackson St., Newark, N. J. 35

Пошукую своїх краянів ПАВЛА ІВАНЮК і НИКОЛУ ЛАЗОРИК. Походять з села Багна, пов. Вижниця, Буковина. Хто би о них знав або вони сам, прошу зголоситись на адресу: John Torok, 928 R. R. Ave., Moline, Ill. 35

Пошукую СВОЇХ КРАЯНІВ з села Монастирець, пов. Жидачів, Галичина. Хто би о таких знав або вони самі, прошу зголоситись на адресу: Semko Somosz, Box 200, Bentleyville, Pa. 35

ПОМЕШКАНЄ ДО ВИНАЙМУ; три великі ясні кімнати, першорядне уряджене, спокійне окружене і околиця. Ціна $9.00 місячно. Дженітор є Русином і до него належить голоситись. Адреса: 1504 Ave. A., near 80th St., New York City. 35

ПОТРІБНО ДІВЧИНИ до домашної служби. Зголошеня письменно до „Свободи", або устно до пані Б. Семенської, 123 Grand Str., Jersey City, N. J. 35-36

ПОТРІБНО 25 ДІВЧАТ ДО ОБСЛУГИ в МкАльпін готели; добра і чиста робота; короткі години праці; платня $25.00 місячно і харч. Голоситись від 9-ої рано до 12-ої перед полуднем до офісу в готели: Bureau of Employment, 33rd Str. Employees Entrance, Hotel McAlpin, New York City. 34-35

ДИПЛЬОМОВАНА УЧИТЕЛЬКА З КРАЮ і слухачка нюйорського університету учить англійського язика та приготовляє до іспитів до одержаня американських горожанських паперів. Інформації устні або письмені уділює: 18—
M. SCHWARTZ, 168 East 89th St., New York, N. Y.

ЛІЧНИЧИЙ ІНСТИТУТ п. н. Dr. Bukki's Medical Institute, 407 East 58th St., New York City отсим подає до відома Вп. українській публиці і його-ж пацієнтам, що офіс сего інституту є отворений кождого дня, в неділі і сьвята від год. 9-ої рано до 8-ої вечером, а не лише в будні дни, як се мильно дотепер подавано в оголошеню. 31-39

ВЕСНЯНКИ, плями на лици, прищі, лішаї, і всяка нечистість на тілі, зникнуть цілковито і під ґварантією ніколи не вернуть по кількаразовім ужитю східної краси крему „Амор". Ціна слоїка $2.00. The Amor Novelties Co., 642 E. 14th St., New York, N. Y. 35-37

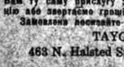
НЕБУВАЛА НОВІСТЬ! Вартісна а тана. Зробимо для Вас великий портрет розміру 18x18 на сатині. Пришліть лиш 65 центів і Вашу фотографію до: PHOTO NOVELTY, 90 Locke, Haverhill, Mass. 35-37

ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

DR. JOHN SMITH, JR.,
СПЕЦІЯЛІСТ-ХІРУРҐ
327 E. 17 St., New York, N. Y.

Офіс отворений від год. 12—2 попол. і від 6—8 вечер, а в неділі і сьвята від 10-ої рано до 4-ої пополудни.
Телефон: Stuyvesant 4493.

ПРОТИ РЕВМАТИЗМУ!

Хто терпить на ревматизм, може улекшити сі прикрі болі, носячи на пальци сей магнетичний перстень. Сей перстень має лічничі власности, управильнює циркуляцію крови. Без зайвих видатків на дорогі ліки, сей перстінь віддасть Вам ту саму прислугу значно дешевше. Даємо ґваранцію або звертаємо гроші. Ціна $1.00.

Замовленя посилайте на адресу: 23вч—
TAYCHERT CO.,
463 N. Halsted St., Chicago, Ill.

В ЛУЧНОСТИ СИЛА!

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

СЕ ОДИНОКА НАША ПРАВДИВО УКРАЇНСЬКА ОРҐАНІЗАЦІЯ В АМЕРИЦІ, ОСНОВАНА 1894 РОКУ, ЧИСЛИТЬ ОКОЛО 10 ТИСЯЧ ЧЛЕНІВ І СКЛАДАЄТЬ СЯ З ВИСШЕ 250 ПОВАЖНИХ ТОВАРИСТВ, БРАТСТВ І СЕСТРИЦТВ.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

видав на посмертне, запомоги в разі калїцтва, неспосібности до праці і т. п. за час свого істнованя суму $1,319.767.11 (словами: один мілїон триста девятнайцять тисяч сімсот шістьдесять сім долярів і одинайцять центів).

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

Одинока українська орґанізація, яка відповідає законним вимогам всіх стейтів Злучених Держав і Канади. — Одинока українська орґанізація, яка приняла справедливу систему плачення членських вкладок після літ. — Одинока українська орґанізація, яка дає певність, що зможе сповнити всі свої обовязки супроти своїх членів. — Маєток У. Н. Союза виносить $224.354.03. — Одинока українська орґанізація, яка старається також о моральне і просьвітне піднесене своїх членів.

ВСТУПАЙТЕ САМІ ТА ЗАПИСУЙТЕ СВОЇ ДІТИ ДО У. Н. СОЮЗА!

В кождій місцевости Злучених Держав і Канади повинен істнувати відділ У. Н. Союза. Кождий Українець чи Українка повинні належати до У. Н. Союза без огляду на їх стан, політичне переконане чи релігійні почуваня.

По всі інформації в справі У. Н. Союза сейчас пишіть до головної канцелярії У. Н. Союза на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

В адвокатській канцелярії.

Міщанин: Пане адвокате! Чи я маю право скаржити властителя за те, що його пес забіг до моєї кухні і виїв з горшка мясо?

Адвокат: Але розуміє ся! І мусите виграти! Властитель мусить вам звернути тілько, кілько коштувало мясо.

Міщанин: Як так, то пан адвокат звернуть мені дві короня.

Адвокат: Як то? Чому?

Міщанин: Бо власне пес пана адвоката виїв в мене мясо.

Адвокат: Добре, я вам зверну, але за пораду адвокатську мені належить ся 4 корони. Додайте отже ще дві корони і буде рахунок між нами вирівнаний.

Батько і син.

Учи ся, синоньку, не лїнуй ся і не тужи за родичами, а я тобі небавом напишу довгий лист.

— Пишіть, татуню, як найчастїйше, але все цифрами на почтових переказах.

Вгадуй.

Здибає Жид нашого чоловіка на дорозі і питає:

— Скажіть мені, Іване, чи далеко до Тернополя?

— А ти відки знаєш, що я Іван? — питає чоловік.

— Ну, герсти, кождий хлоп Іван. Я знаю, я вгадав.

— То вгадай-же собі, чи далеко до Тернополя — каже чоловік і пішов дальше.

Практична.

Завтра іменини мого мужа. Треба би йому щось купити.

— Ей, хто би там видавав гроші. Я щоденно беру батькови по кілька папіросів, складаю, а на іменини даю йому разом кілька соток папіросів — вчила мама свою доню.

Кождий його любить.

БОЛГАРСЬКИЙ КРОВНИЙ ЧАЙ СТАВ В КОРОТЦІ УЛЮБЛЕНИМ ДОМАШНИМ ЛІКОМ.

Родина Анни Спондер не може без него обійтись.

„Не дивуємо ся зовсім, що суспільність полюбила так скоро Болгарський Кровний Чай, позаяк так моя 16-літна практика як і множество щоденних листів посьвідчать, що сей лік зроблений з чистих природних частин є знаменитим средством проти хороб желудка, легких, запору, мочового міхура, болю голови, ломаня, перестуди, браку апетиту, неправильности стільця і травленя, зіслабленя, занечищеня крови і т. д.". Так говорить Г. Г. фон Шліков, одинокий фабрикант Болгарського Кровного Чаю і котрий стоїть в тісній звязи з десятками тисяч хорих.

З щоденних листів, які отримуємо, подаємо понизше лист гарної Гані Спондер з 2231 Савт Вуд Ст., Шікаґо, Іл.:

„Зволите ласкаво заслати мені що одну дозу Болгарського Кровного Чаю відворотною почтою за $1.00. Від коли спровадилам собі перший раз, від тоді кождий член моєї родини тужить за ним, а всі просять, щобим єще спровадила".

Одну велику родинну дозу, яка вистарчить на 5 місяців, вишле денебудь за $1.00:

Marvel Products Co., 29 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa. — Adv.

ЧИ ВИ МАЄТЕ НОВИЙ ЦІННИК КНИЖОК „СВОБОДИ"?

А може Ваші знакомі потребують? Ми вишлемо Вам даром. Пишіть на адресу:

„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

УКРАЇНЦІ!
ВЕЛИКА НОВІСТЬ!
ПОДАЙТЕ СВОЮ АДРЕСУ, А МИ ВАМ ВИШЛЕМО ЦІКАВУ НОВИНУ. КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ МУСИТЬ СЕ МАТИ.
СПІШІТЬ СЯ. ПИШІТЬ НА АДРЕСУ ЗАЛУЧАЮЧИ 2-ЦЕНТОВУ МАРКУ.

MANAGER,
Room 118, 5 Wall St.,
NEW YORK CITY. 30-42

ДАРОМ! ЦІЛКОМ! ДАРОМ!

Вивчу грати на якім небудь інструменті, єсли тілько Ви любитель музики, не робить ріжниці, чи ви грали на якім інструменті, чи ні. Ґарантую за успіх моєї науки в часі 20 до 25 днів.

Жадайте сегодня катальоґ, залучаючи 2-центову марку на відповідь.
Адресуйте: 22-35
T. KASPER,
5719 S. Laflin St., D. A., Chicago, Ill.

ПОЗІР!

Одинока школа механіків, шоферів в польській мові. Зачніть тепер. Сезон автомобільовий треває все. На що Вам оставати без праці, коли можете заробити $15 до $30 як шофер. Наша школа дає комплєтний курс, який треває 4 тижні. Наука в день або в ночи. Ґварантуємо лайсенси.

КОШТ $15.00.

INTERNATIONAL SCHOOL OF AUTOMOBILE ENGINEERS, 88-111—
147 E. 40th St., New York

ВИКАЗ
УБИТИХ І ПОЛОНЕНИХ УКРАЇНЦІВ У ТЕПЕРІШНІЙ ВІЙНІ.

СКОРОЧЕНЯ:

п. = піхота (інфантерія)
стр. = стрільці (еґри)
у. = улани
д. = драґони
а. = артилерія (польова)
а. кн. = артилерія кінна
а. гір. = артилерія гірська
а. кр. = артилерія кріпосна
г. = гавбиці (польові)
г. т. = гавбиці тяжкі
пн. = піонїри
сап. = сапери
тр. = трен (достава амуніції [illegible] ности)
с. = санітети
л. = ляндвер (піх. кравові [illegible])
у. л. = улани ляндвери
а. л. = артилерія ляндвери
г. л. = гавбиці ляндвери
з. о. = загальне ополчен[illegible] штурм)
ж. = жандармерія
ск. ст. = скарбова сторож

Подане при імени чи[illegible] полк (реґімент), баталіон [illegible]

(Дальше).

Листа утрат ч. 180

Сардюк Микола, інф. (в Росії)
Савка Іван, 18 л.
Слива Андрій, 18 л. (в Росії)
Смотрицький Стефан, 18 л. (в Росії)
Солярський Мих., 18 л. (в Росії)
Солик Іван, 24 п.
Старят Іван, 18 л., ран. (у шпитали в Росії)
Стефанович Антін, 41 п.
Степанко Іван, тр. (в Росії)
Стопчинський Володислав, 18 л. (в Росії)
Сидор Войтко, 18 л. (в Росії)
Табака Ізидор, цив. (в Росії)
Тарновецький Федор, 24 п.
Ткач Іван, 41 п.
Теодорович Петро, цив. (в Росії)
Товарницький Яків, 18 л.
Фармуга Юрко, 24 п.
Фіцич Микола, 24 п.
Фрушинський Вінцентій, 18 л. (в Росії)
Хай Микола (Стефана), 18 л. (у шпитали в Росії)
Хоякар Севастіян, 24 п.
Хомяк Олекса, 18 л. (в Росії)
Худо Теодор, 18 л.
Хифон Юрко, 24 п.
Цабан Іван, 18 л.
Царцюк Іван, 24 п
Цютина Козма, 24 п
Костюк Амфілохій, 24
Крамарюк Юрко, 24 п
Кройтор Сава, 24 п
Челюсняк Казимир, 18 [illegible]
Чересньовський Іван, 18 [illegible]
Чобан Василь, 24 п
Чобан Василь (в Росії)
Чоботар Юрко, 24 п
Чоботар Юрко (Гната) [illegible]
Чорновіль Микола, 24 п
Чорний Іван (Юрка) 24
Чорний Никанор (Томи) [illegible]
Чорний Омелян, 24 п
Чорний Омелян (Григор[illegible])
Чорний Семен, 24 п
Чорний Трифон, 24 п
Чубара Микола, інф. [illegible]
Чич Павло, 18 л., ран. [illegible] в Росії)
Шелест Михайло, 18 [illegible]
Шльомський Іван, 18 [illegible]
Юнак Михайло, 18 [illegible]
Якуб Йосиф, цив., ран. [illegible] в Росії)
Яворник Йосиф, ран. [illegible]

(Дальше буде).

РУСЬКИЙ І ПОЛЬСЬКИЙ АДВОКАТ І НОТАР з довголітною практикою перепро[illegible]ваджує всїлякі справи цивільні [illegible] карні з найліпшими вислідами.
Години урядові: від 9-ої рано до [illegible]
Адреса
JOSEPH HELLER, 132 Nassau St., Room 506-507, New York, N. Y.
Для убогих порада безплатна в своїм мешканю від ч. 168 East 89th St. близько 3-ої евені, L стація від 7-ої до 10-ої вечер. 17—

31 ПРЕКРАСНИХ АРТИСТИЧНО ВИКІНЧЕНИХ ПОРТРЕТІВ 33-35
ЖІНОЧОЇ КРАСИ

в натуральних і дуже інтересуючих позах. Фотоґрафічні знимки, дуже цікаві. Ціна всіх портретів лиш 58 центів. Гроші марками почтовими або моні-ордер висилати на адресу: The Amor Novelties Co., 642 E. 14 St., New York, N. Y.

За 50 цнт. вартости $1.50

25 АРКУШІВ ЛИСТОВОГО ПАПЕРУ І 25 КОВЕРТ друкованих з вашим іменем, назвиском і адресею, запакованих в гарній бакс[і], а також дуже пожиточну книжочку „ЯК СТАТИ ГОРОЖАНИНОМ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ, та инші практичні відомости з портретами президентів" вишлемо кождому, хто пришле нам 50 цнт. ҐВАРАНТУЄМО, ЩО БУДЕТЕ ЗАДОВОЛЕНІ.
Пишіть на адресу: 28-39
UNIVERSAL COMPANY,
P. O. Box 43, Scranton, Pa.

МОЖНА ЗАРОБИТИ $2.00 ДО $3.00,

ЗАЙМАЮЧИ СЯ ВЕЧЕРАМИ ПО РОБОТІ РОЗПРОДАЖИЮ КНИЖОК. ПО БЛИЗШІ ІНФОРМАЦІЇ ПИШІТЬ ДО:

„SVOBODA"
Dept. K,
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

КОЖДИЙ свідомий Українець повинен мати в своїй хаті портрети великих українських мужів як: Т. Шевченка, Ів. Франка, М. Грушевського, М. Павлика, Б. Хмельницького і І. Мазепи. Величина 16x20 цалів, ціна 50 центів за один. Книжки до читаня, молитвенники, кобзарі і всякого рода календарі. Катальоґ висилаємо даром. Пишіть на адресу: 76—
RUSKA KNYHARNIA IM. T. SZEWCZENKA,
168 E. 4th St., New York, N. Y.

МОЖЕ У ВАС ЩЕ НЕМА КАЛЕНДАРЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА на 1916 РІК?

ПРИЩІ НА ЛИЦИ НЕПРИЄМНО ВРАЖАЮТЬ. Встидно з ними іти між людий. Чому би не позбути ся їх, уживаючи Dermin Ointment і Dermin Soap? Ointment 50 цнт. слій. Мило 25 цнт. кусник. Замовленя приймаєсь не менше $1.00. Адресуйте: Dermin Chemical Co., Perth Amboy, N. J. 34

УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКА ШКОЛА
510 Spruce St., Philadelphia, Pa.

Учіть ся говорити, читати і писати по англійськи в дуже короткім часі в нашій загально знаній школі, в якій вчимо

РАНО, ПОПОЛУДНИ

і вечером три рази тижнево або кождого дня. Вчимо також цивільної служби і книговодства, як також приготовлюємо до висшої школи і Каледж.

Кошти науки: $5.00 на десять тижнів; $10.00 на 6 місяців; $18.00 на цілий рік. Школа все отворена. Приймаєсь женщин і мущин. 35-43

По близші інформації пишіть до:
PHILADELPHIA PREPARATORY SCHOOL,
510 Spruce Street, Philadelphia, Pa.

УЧІТЬ СЯ ПО НІМЕЦЬКИ.

Вийшла з друку нова книжка в польській мові, з якої легко научите ся читати, писати і говорити по німецьки. Понеже тепер брак такої книжки в українській мові — то користайте бодай з польської і учіть ся мови, яка побіч англійської є кождому потрібна. Книжка до науки німецької мови коштує 75 цнт. Замовленя посилайте до: 32в—
RUTHENIAN BOOK STORE,
701 W. Lackawanna, Ave., Scranton, Pa.

Даром!

ВЕЛИКИЙ ВОЄНИЙ ЗОШИТ, який містить 58 образків знятих з поля битви. На сих образках побачите як то війна виглядає! Сей зошит даємо даром до книжки з ТЕРЕНІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ. Се є дуже інтересна книжка від сю пору. Коштує лише 40 цнт. Гроші можна присилати стемпсами. Наклад невеликий, тож спішіть і пишіть еще нині до: RUSKA KNYHARNIA, 34 E. 7th Str. New York, N. Y. —18—

КАТАЛЬОҐ НАЙКРАСШИХ ШТУК МАҐІЧНИХ з всякими приборами, як: цьвяги, тарілки, шклянки, фляшки, штилєти, карти, кулї, поучаючий заміновати воду у вино, молоко, чорнило, штуки зникання річий і богато других, яких кождий легко виконає а притім розвеселить товариство і навіть може заробляти сим гроші. Катальоґи висилаємо даром. Адресуйте: 13-51
Am. Book & Nov. House, Box 371, Cleveland, O.

КАЛЄНДАРІ
„ПРИЯТЕЛЬ ЖОВНІРА" І „ЗАГАЛЬНИЙ"

ТИХ ДВА РОДИ КАЛЄНДАРІВ ВЖЕ ОТРИМАЛИСЬМО З КРАЮ.

	Ціна
Приятель Жовніра	40 цнт.
Загальний	90 цнт.
Українського Нар. Союза	50 цнт.
Сирітського Дому	60 цнт.
Календар кишенковий	10 цнт.

Спішіть ся замовляти, бо календарів з краю є дуже мало. Замовленя і гроші посилайте на адресу: 30—
RUSKA KNYHARNIA IM. T. SHEWCZENKA,
168 E. 4th Street, New York, N. Y.

ОСЯГНЕНЄ ПАТЕНТІВ і ВІДПРОДАЖ!

НАЙЛЕКШЕ ДІЙТИ ДО ЩАСТЯ І БОГАТСТВА ЧЕРЕЗ ВИНАХОДИ.

Поможемо Вам в осягненю патенту як також у відпродажи.

РУЧИМО ВАМ ЗА ПАТЕНТ АБО ЗВЕРТАЄМО ВАМ КОШТИ.

Близші поясненя найдете в книжочці, яку на жадане висилаємо кождому даром. 25-37

Пишіть за нею сейчас до канцелярії патентів на адресу:

AMERICAN EUROPEAN PATENT OFFICES, Inc.,
309 Broadway, New York, N. Y.

УКРАЇНСЬКИЙ РЕСТАВРАНТ
під ч. 286 E. 10th St.,
NEW YORK, N. Y.

ТУТ МОЖНА ДІСТАТИ СМАЧНІ СНІДАНЯ, ОБІДИ І ВЕЧЕРИ. КУХНЯ ЕВРОПЕЙСЬКА. УСЛУГА ЧЕМНА І СКОРА. ЦІНИ ВЕЛЬМИ НИЗЬКІ. ХТО РАЗ СПРОБУЄ, СЕЙ БУДЕ СТАЛО ТУТ ХАРЧУВАТИСЬ. 32-37

ГРОШІ

будуть напливали до Вашої мошонки, коли будете стригли волосє своїм товаришам. Се дуже легко і при помочи ножиць, гребіня і машинки, будете стригли добре і гладко. Пробуйте.

СПЕЦІЯЛЬНА ПРОДАЖА.

Барберські ножиці, гребінь і машинка до стриженя, цілий ґарнітур вартости $5.00 за $1.45

Не чекайте, але витніть сейчас се оголошенє і зашліть до нас разом з 20 цнт. (в стемпсах або монетою) яко задаток, а всі прибори вишле ся сейчас до Вашого дому. Решту заплатите на одержаню. Адреса: 35-37
HAMMOND SALES CO.,
Dept. C 7. St. Louis, Mo.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ ДУЖЕ ВЕСЕЛА ОПЕРЕТА В 3-ОХ ДІЯХ

ОХ! НЕ ЛЮБИ ДВОХ!

написав Антоній Ів. Нагоржанський.

Ся книжка надає ся вповні для аматорських театральних вистав. До відограня потрібно всего 4 женщини і 8 мущин. — Ціна за прим. 25 цнт., за 12 примірників $2.25.

Замовленя і гроші посилайте до:
"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

25 ДОЛЯРІВ

$5.00 НА МІСЯЦЬ

В УКРАЇНСЬКІЙ КОЛЬОНІЇ НА ЛОНҐ АЙЛЕНД
КУПІТЬ СЕЙ ДІМ

УКРАЇНСЬКА КОЛЬОНІЯ є віддалена всего 28 миль від Ню Йорку. Є се прегарний город, який манить кождого, хто його огляне, щоби в тім місци поселити ся. Українці, як один станьте і закупіть в українській кольонії землю або доми. Там є місце на 5 тисяч родин і [я]к нас Українців осяде там 5 тисяч в однім місци, то представте собі, яку силу ми здобудемо. Памятайте на Ваші діти, дайте Вашим дітям щось. Відложіть на день 20 центів, а за тих 20 центів денно купите сей гарний дім в українській кольонії, або землю під дім. Приїзджайте або пишіть: 29-41
CARLETON ESTATE, 185 Madison Ave., cor. 34 St., 3 floor, New York City

ТАНІ ФАРМИ.

В стейтах Огайо, Пенсильвенія, Мішіґен і Теннесі. Кошти подорожі звертаємо.

Около 500 фарм на продаж, богато з них межи містами Клівленд, Лорейн, Ірі, Юнґставн і Пітсбурґ. Грунта нечищені від $4.00 за акер і висше на 10-літну сплату. Фарми також рентуємо. Пишіть по новий цінник до: 23вч33

R. T. HURDLE LAND COMPANY,
3349 E. 55th St.,
CLEVELAND, O.

РУСЬКИЙ ЛІЧНИЧИЙ ІНСТИТУ[Т]
(Старокраєвого християнського лікар[я])

Се лічниче [за]ведене має в[ис]вироблену с[ла]ву. Спеціяльно лічать тут [з]старілі жолудкові недуги, [як] також перест[у]джене, запалене легких і дру[гі] внутрішні недуги, епілепсію, секретні недуги мущин і же[н]щин. Цілковито вилічую з ревматизму, пухлини і ран лишаї і скірні вик[и]ди. Ліки виробляють ся під доглядом лікаря і з вибраних зіл привезених зі старого краю. Лікар говорить по руськи.

Інститут отворений щодня від год. 9 рано до 8-ої веч., як також [в] неділї. Хто не може приїхати особисто, нехай звертаєсь листовно

Dr. BUKKI'S MEDICAL INSTITUTE
407 E. 58th St., New York, N. Y.
Помежи 1st Ave [illegible]

35 презентів ДАРОМ Спеціяльна оферта на ЗОЛОТОМ криту годинку ТІЛЬКИ $5.25

КОНКУРЕНЦІЙНА ВІЙНА! МИ ТРАТИМО А ВИ КОРИСТАЄТЕ

За $5.25 купите в нас тепер дуже гарну, з потрійними чудово [оздобленими] окладинками, ЗОЛОТОМ криту годинку, заосмотрену з дорогоцінних каменів механізм, з 20-ЛІТНОЮ ҐВАРАНЦІЄЮ вкритою на окладинці, а яко додаток дістанете 35 ПРЕЗЕНТІВ ЗОВСІМ ДАРОМ. Елеґантський ланцюшок [illegible] сем, перстень, хрестик, брошку, чудовий малесенький будильник, гарне серце з шпилькою, шпильку до краватки, до маншетів, ковнїрців, чаруючі [illegible] штилєт, „Скавт" автоматичний пістоль, ножик, 2 бранзолєти, фонтенове перо [illegible] таційна мала годинка з шпилькою, гармонію, файку, бритву, масон[ський] [illegible] квач. НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ, але витніть сейчас се оголошенє і зашліть до нас разом з 20 цнт. депозиту (стемпсами або монетою) як запорука купна, а сейчас вишлемо Вам почтою або експресом до вільного оглянения мужеську або женську годинку враз з 35 презентами прямо до Вашої хати. Решту заплатите при доручено Вам сих річий. Купуючи від нас Ви нічого не тратите, позаяк ми направляємо або виміняємо наші годинки за нові даром. Незадоволеним звертаємо гроші. (З Канади треба висилати цілу належитість наперед). Оглянете вперед наші годинки і презенти заки купите їх деинде. Вишліть замовленє ще нині. 35-37

AMERICAN JEWELRY CO., Dep. D-106, St. LOUIS, Mo.